

Eristyneessä Islannissa kehittyi reipas paimenpystykorva

Salme Mujunen

Islantilaistiloilla lampaista ja hevosia paimentanut islanninlammaskoira on ainakin toistaiseksi jäänyt suhteellisen harvinaiseksi Suomessa. Pentuja syntyy noin 40 vuodessa. Kestävä työkoira on osoittautunut vilkkaaksi, ihmisrakkaaksi ja toiminnanhaluiseksi harrastuskaveriksi, joka ei viihdy sohvankoristeena.

Islanninlammaskoira on lähtöisin ikivanhasta skandinaavisesta pystykorvatyypistä, jonka viikingit toivat 800-luvun lopussa Islantiin. Vuosisatoja koirat saivat kehittyä eristyksissä ja muovautua omaksi rodukseen, Riitta Lumiluoto Tunturiketun kennelistä kertoo.

Islannissa on kehittynyt muitakin suljettuja eläinpopulaatioita, islanninhevonen ja islanninlammas. Islanninlammaskoirat ovat paimentaneet lampaista ja hevosia sekä toimineet talonvahtina. Islannissa lampaat ja hevoset laskettiin keväisin laiturille ja koottiin suojiin syksyllä, sillä pedoista ei ole ollut saarella vaaraa.

– Kokoamisissa käytettiin apuna islanninlammaskoiria. Koirien tuli väsymättä etsiä vuorille ja laavakentille hajaantuneita lampaista. Ilman pienten sitkeiden koirien työtä olisi todennäköisesti moni lammas jäänyt löytymättä, joten tunnollista apuria arvostettiin. Kokoamis- paimennuksen lisäksi koirien haluttiin ilmoittavan kotipihallaan vieraista ja karkottavan pihapiiriin eksyneet lampaat pois, Riitta Lumiluoto kertoo.

Rodun jalostuksen tavoiteohjelmassa kerrotaan, että islanninlammaskoiria käytetään edelleen jonkin verran

Islanninlammaskoira on sekä ulkomuodoltaan että luonteeltaan vielä hyvin monimuotoinen rotu. Kannasta löytyy sekä kovia että pehmeitä koiria.

kotimaassaan paimenkoirina ja pihavahtina, joskin suuri osa on nykyään seurakoiria. Rodun muuntumista seurakoirarooliin on helpottanut se, että islanninlammaskoira on toiminut vain hälyttävänä, ei kiinnikäyvänä vahtina.

Seurakoirarolista ovat puoltaneet myös keskikoisuus, helppo hoitoisuus ja luonteen pehmeys. Alkuperäisiä käyttöominaisuuksia hyödynnetään nyt koiraharrastuksissa, kuten tottelevaisuuskokeissa ja agilitykilpailuissa.

Myötätuulta Englannista

Islanninlammaskoiran ensimmäinen rotumääritelmä

on laadittu 1800-luvun lopulla, mutta varsinaisen kasvatustyö alkoi vasta 1950-luvulla.

– Piristysruiske tuli oman maan ulkopuolelta tilanteessa, jossa penikkatauti ja vieraat rodut olivat lamaannuttamassa puhdasta islanninlammaskoirakantaa. Tuolloin englantilainen Mark Watson saapui Islantiin ja alkoi kartoittaa ja kerätä jo melkein kadonnutta rotua, Riitta Lumiluoto mainitsee.

– Hänen innostamanaan islantilaisetkin alkoivat arvostaa kansallisrotuaan ja kiinnostuivat kasvatustyöstä. Myönteisen aallon nostattamana perustettiin jalos-

tustyötä tukemaan Islannin Kennelliitto ja sen alaisuuteen islanninlammaskoirajaosto DÍF eli Deild Íslenskur Fjárhundur.

– Islantilaisten myöhempi herännäisyys rodun säilyttämiseen sai aikaan rodun historiaan mielenkiintoisen sattuman. Kun Mark Watson oli valikoinut tietyt koirat vietäväksi Englantiin, yksi mukaan aiotuista nartuista katosi hetkeä ennen lähtöä. Myöhemmin selvisi, että narttu oli piilotettu tarkoituksella, ja siitä tuli yksi rodun islantilaisista kantanartuista.

Joitakin Watsonin kasvatteja palautettiin Islantiin vahvistamaan sikkäläistä kantaa. Muut Watsonin kasvatit kuolivat myöhemmin Englannissa tautien ja kennelpalon seurauksena. Takaisin tuonnin ansiosta muutaman koiran arvokas geeniperimä saatiin talteen.

– Jokainen Englannissa kuollut islanninlammaskoira on takaisku rodulle, sillä nykyiseen pieneen populaatioon ne olisivat olleet tervehdyttäviä, Riitta Lumiluoto harmittelee.

Tanskassa suurin kanta

Rodun islantilaiseksi uranuurtajaksi on noussut Sigridur Petursdóttir.

– Petursdóttir on kasvatanut islanninlammaskoi-

ria jo yli 30 vuotta kennelnimellä Frá Ólafsvöllum. Nykyisin hänen kasvattamansa koirat löytyvät lähes jokaisen islanninlammaskoiran sukutaulusta, Riitta Lumiluoto kertoo.

Islanninlammaskoiria on eniten Tanskassa, jossa rekisteröintimäärä kautta aikojen on yli 2000 kappaletta. Islanti on tilastossa kakkosena 1800 koiralla. Seuraavaksi vahvimmat issikkamaat ovat Norja ja Ruotsi tuhannella koiralla ja Saksa ja Hollanti hieman alle tuhannella. Suomen kannan kooksi arvellaan noin 300 yksilöä. USA:n ja Kanadan pari sataa. Muissa maissa on vain joitakin yksittäisiä kasvattajia ja satunnaisia pentueita.

- Kaikkiaan elossa olevia islanninlammaskoiria lienee maailmassa vain viitisen tuhatta. Kyse on siis hyvin pienestä rodusta.

Vuolasvirta-palkinnon saanut Riitta Lumiluoto toi aikoinaan Suomeen ensimmäisen islanninlammaskoiran Tanskasta.

- Minun jälkeeni muuttamat islanninhevoskasvattajat innostuivat rodusta. Tuontinarttuja tuli ainakin Vero-

Islantilainen koirarotu kehittyi saarellaan vuosisatojen ajan eristyneenä muun maailman koirista. 1950-luvulla englantilainen maahanmuuttaja sai innostettua islantilaiset vaalimaan omaa rotuaan.

nica Limmellille, Agneta Nymanille sekä Carin von Helensille, Lumiluoto kertoo. - Agneta Nyman kiinnostui kasvattamisesta ja tuotti pari pentueellista Röggis-issikoita. Seuraavaksi kasvattajakaartiin tulivat mukaan vuonna 1995 ensimmäisen pentueensa Tuulenpuuskan kennelnimellä kasvattaneet Anne Haataja ja Kyllikki Maaranto.

KoiraNetin mukaan islanninlammaskoiria on tuotu Suomeen eri maista yhteensä 55. Vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat asettuneet neljänkymmenen tienoille ja tuontien määrä noin kolmeen koiraan vuodessa. Pääosin islanninlammaskoiria tuodaan Ruotsista, Norjasta, Islannista, Tanskasta, Hollannista ja Saksasta. Myös ulkomaisten astutusten ja tuon- >>

➤ tisperman avulla pyritään laajentamaan geenipohjaa. Rekisteröintien määrä Suomessa on hienoissa kasvussa.

– Todennäköisesti nousu selittyy ainakin osittain rotutiedon yleisellä lisääntymisellä. Harrastajien yhteisenä toivomuksena on kuitenkin, ettei rodusta sorruttaisi antamaan liian siloteltua kuvaa. Islantilaisista ei pitäisi erehtyä hankkimaan sohva-koiraksi, koska silloin joudutaan ongelmiin, rodun harrastaja Paula Ruotsalainen painottaa.

Alkukantainen käyttökoira

Merja Korhonen mainitsee islantilaisien luonteissa esiintyvän kohtuullisen paljon hajontaa.

– Vaikka keskivertoissikka on tyypillisesti iloinen ja avoin, esimerkiksi temperamenteissa voi esiintyä huomattavaa vaihtelua. Osa koirista on erittäin vilkkaita, osa rauhallisia. Itselläni on kolme issikkää, joista yksi on vilkas, toinen rauhallinen ja kolmas siitä väliltä.

– Hyvin rauhallista islanninlammaskoiraa voi olla hankala motivoida tekemiseen, Alina Niskanen arvioi. – Toisessa ääripäässä ovat hermostuneet säheltäjät, jotka eivät jaksu keskittyä ja haukkuvat erittäin runsaasti. Ääripäiden väliin mahtuu paljon sopivan aktiivisia koiria, jotka oikein motivoituna ovat mainioita harrastuskoiria.

– Osa islantilaisista on laumapyrkyreitä, eli niillä on jonkin verran dominanssia, Riitta Lumiluoto kertoo. – Tällaiset koirat haluavat miehensä hallita ihmistä, mutta koska tämä ihmisen arvoalan "ylikäveleminen" ei juuri koskaan tapahdu aggressiota käyttäen, koiran kipuaaminen laumahierarkiassa jää toisinaan huomaamatta. Ongelmat vain ilmaantuvat vähitellen.

– Luonteensa vuoksi islanninlammaskoira vaatii määrätietoisesti kasvatuksen. Saatuaan hyvät perusväit koiraa voi hyvin, käyt-

Islanninlammaskoira on ketterä ja vilkas, pienestä koostaan huolimatta paljon liikuntaa ja puuhaa tarvitseva rotu.

täytyä asiallisesti kotona ja innostuu harrastustouhuista. Luonteeltaan issikat ovat pääsääntöisesti ihmisrakkaita ja avoimia, tosin arkoja on joukossa pienenä vähemmistönä, Lumiluoto toteaa.

– Islantilaisella on hyvin kehittynyt kyky kietoa omistaja tassunsa ympärille ja siten herttaisella naamalla haalia lauman johtajuus vähitellen, Minna Turunen paljastaa. – Ongelmat huomataan tavallisesti vasta siinä vaiheessa, kun koira kieltäytyy tottelemasta ja käyttäy-

täy kuin Euroopan omistaja. Rotu ei dominoi perinteisellä tyylillä vaan luottaa siihen, että kun vaikuttaa nöyrältä, voi tehdä mitä vain.

Tiina Hyvösen mukaan islanninlammaskoira on alkukantainen käyttökoira. Jalostusta ei ole viety pitkälle, mikä näkyy paitsi ulkomuodollisena vaihteluna, myös luonteiden monimuotoisuutena.

– Kun ymmärtää islanninlammaskoiran moninaiset luonteenpiirteet, on helpompaa kasvattaa koirastaan

koko perheen kaveri tai miellyttävä harrastuskumppani. Pehmeää koiraa täytyy kouluttaa melko eri tavoin kuin kovempaa koiraa, ja molempia ääripäitä islantilaisista löytyy. Kun luonteen hajonta on näin ilmeistä, täytyy kasvattajien olla valmiita opastamaan pennunottajia kohti koiransa oikeanlaisia tapakasvatusta.

Ei kaipa silkkihansikkaita

– Olen itse tyypillinen tapaus ensimmäisen koiran hank-

kijasta, joka ei osannut lähteä oikealla tavalla liikkeelle, Tiina Hyvönen kertoo. – Kävimme kaikki pentukurssit ja luin läpi lukuisat koirakirjat, mutta tein silti virheitä, jotka kostautuivat myöhemmin. Jälkikäteen ajateltuna en tuntenut kylliksi omaa koiraaani vaan yritin kasvattaa sitä silkkihansikkain, vaikka koirani olisi kaivannut enemmän määrätietoisuutta ja selkeämpiä rajoja. Luonnetestikin vahvisti asian: koirani oli huomattavasti kovempi kuin olin aluksi luullut.

– Ongelmat kasaantuivat niin, että koirani alkoi puolitoistavuotiaana komentaa ihmisiä. Se haukkui ja hyppi ja vaati meitä miellyttämään itseään erilaisissa tilanteissa. Onneksi tajusimme ryhtyä toimeen ja katsoa ongelmia silmiin. Perheen toimintatavat muutettiin perinpohjaisesti. Näin koiralle löytyi oma paikka taloudessa, ja se alkoi silminnähden rentoutua ja rauhoittua. Tietyistä säännöistä ei sovi vielääkään lipsua, vaikka koira on jo kolmevuotias. Se käyttäisi varmasti tilaisuutta hyväkseen, ja kotirauha olisi saman tien mennyttä, Hyvönen uskoo.

– Kun ongelmia alkoi ilmaantua, aloin harrastaa koirani kanssa agilitya, tottelevaisuutta ja jäljestämistä. Harrastamisen myötä suhteemme parantui huomattavasti. Oivalsin, että tämän koiran kanssa on välttämättöntä puuhailla aktiivisesti, sillä pelkkä sohvalle löhöily tuottaa ongelmia.

Rodun toistaiseksi ainoan tottelevaisuusvalion kouluttanut Minna Turunen määrittelee ihanneluonteiseksi issikaksi koiran, joka muistuttaa pitkälti hänen omaa koiransa.

– Minulla on mielestäni upealuonteinen islantilainen. Se on melko kova ulkoisia asioita kohtaan eikä hätkähdä pienistä, silti se on ihmistä kohtaan nöyrä ja toimii kuin ajatus. Koirassa on itsevarmuutta ilman dominanssia. Se on valmis tekemään töitä niin kauan kun jalat kantavat, eikä se arkielämässä hauku turhia. Se on

– Vaikka keskiver-
toissikka on tyy-
pillisesti iloinen ja
avoin, esimerkik-
si temperamen-
teissa voi esiin-
tyä huomatta-
vaa vaihtelua. Osa
koirista on erit-
täin vilkkaita, osa
rauhallisia. Itsel-
läni on kolme is-
sikkaa, joista yksi
on vilkas, toinen
rauhallinen ja kol-
mas siitä väliltä.

vilkas, iloinen, avoin ja ystävällinen kaikkia ihmisiä kohtaan, Turunen kiittelee koiransa luonnetta.

Luonnetestit jalostuksen apuna

– Islanninlammaskoirien sosiaalisuus toisia koiria ja eläimiä kohtaan on varsin hyvä, Kati Jääskeläinen toteaa. – Issikat ottavat vieraat eläimet lauman jäseniksi varsin vaivattomasti huolimatta siitä, olivatko ne perheessä ennen koiraa vai saapuivatko vasta myöhemmin. Tosin samaa sukupuolta olevia koiria ei laumaan välttämättä hyväksytä aivan varauksettomasti.

– Islantilaista sanotaan helpoksi roduksi oppivaisuuden ja miellyttämishalun vuoksi, mutta kannattaa muistaa, että issikka on helpo koiraa vain, jos sen jaksaa kouluttaa, Kati Jääskeläinen muistuttaa. – Vaivannäkö ei mene hukkaan, sillä palkaksi viitseliäisyydestä saa reippaan pusukoneen, joka on aina valmiina lenkille ja touhuamaan omistajan kanssa.

Sanna Salomaa on vertaillut rotumääritelmän luonnekuvausta luonnetes-

tistä saatavaan informaatioon. Rotumääritelmän mukaan ”Islanninlammaskoira on kestävä ja ketterä paimenkoira, joka työskentelee haukkuen. Se on erittäin hyödyllinen paimennettaessa tai ajettaessa karjaa laitumilla, vuorilla tai etsittäessä kadonneita lampaita. Luonneteltaan islanninlammaskoira on erittäin valpas ja se ottaa vieraat aina innokkaasti vastaan olematta aggressiivinen. Metsästysvietti ei ole voimakas. Islanninlammaskoira on iloinen, ystävällinen, utelias, leikkisä ja peloton”.

– Jotta koira vastaisi tätä kuvausta, sillä pitäisi olla vähintään kohtuullisesti toimintakykyä. Sen tulisi ehdottomasti olla avoin ja luoksepäästävä. Taistelutahdon tulee olla kohtuullinen, terävyyttä ja puolustushalua pitäisi löytyä hieman. Islantilainenhan on alkujaan toiminut myös pihavahtina, Salomaa kuvailee.

Paula Ruotsalainen teki vuonna 2004 yhteenvedon luonnetestatuista islanninlammaskoirista.

– Urosten loppupisteiden keskiarvo oli noin 138 pistettä, nartuilla hieman alempi. Narttujen tuloksissa hajonta oli kokonaisuudessaan uroksesta suurempi.

Henkinen kestävyys tärkeätä

Tähän mennessä yhteensä 75 islanninlammaskoiraa on luonnetestattu.

– Kannan kokoon nähdyn luku on oikein hyvä. Tulostien perusteella tyypillinen islanninlammaskoira on seuraavanlainen: kohtuullinen toimintakyky, pieni terävyys ja pieni puolustushalu, kohtuullinen taisteluhalu, hieman rauhaton hermorakenne, vilkas temperamentti, pehmeä hieman, luoksepäästävyydeltään hyvän tahtoinen ja avoin, laukauskokematon, Riitta Lumiluoto kuvailee.

– Kaikkiaan 13 koiraa on hylätty luonnetestissä: Viisi hermorakenteen ja kaksi laukausalttiuden vuoksi. Kuudella koiralla loppupisteet jäivät alle 75 pisteen.

Islanninlammaskoiran tärkeisiin ominaisuuksiin kuuluu henkinen kestävyys.

– Issikan pitäisi kyetä yhteistyöhön ihmisen kanssa mutta osata työskennellä myös itsenäisesti, Sanna Salomaa selittää. – Paimennushalu kuuluu rotuun, vaikka ei yhtä voimakkaana kuin esimerkiksi bordercolliella. Työskennellessään rodunomaisen issikan tulee osata haukkua. Tosin nykyajan harastuskoirien töissä, esimerkiksi tottelevaisuuskokeissa, haukkumista ei suositeta.

Kennel Saagelin Alina Niskanen määrittelee keskivertoislantilaisen melko vilkkaaksi ja eloisaksi koiraksi.

– Hermorakenteesta riippuu, onko vilkas yksilö enemmän vai vähemmän äänekäs. Rodussa on paljon todella pehmeitä, jopa arkoja yksilöitä. Raja pehmeän ja pelkäävän koiran välillä tuntuu olevan tulkinnanvarainen ja hiuksenhieno. On toki ymmärrettävää, että pienen koirakannan vuoksi jalostuksesta ei voi karsia koiria liian rankalla kädellä. Silti hyvin pehmeiden koirien jalostuskäyttö epäilyttää, sillä pennut saattavat olla luonteeltaan vielä heikompia kuin vanhempansa, Niskanen pohtii.

– Ääniherkkyyttä rodussa on selvästi enemmän kuin mitä luonnetestitulokset paljastavat. Jostain syystä useat islantilaiset arvioidaan luonnetestissä laukauskokemattomiksi, vaikka ne arkielämässä ovat selvästi paukuarkoja. Enemmistö on kuitenkin täysin laukausravon ja tai oikealla tavalla laukauskokemattomia.

– Islanninlammaskoirissa on havaittavissa sama ilmiö kuin monien muidenkin työkoirarotujen kohdalla. Osa kasvattajista pyrkii jalostamaan selvästi pehmeämpiä ja rauhallisempia koiria, jotta ihmiset pärjäisivät niiden kanssa vaivattomasti ja pentuja olisi helpompi myydä, kertoo Sanna Salomaa.

– Mielestäni rotua ei kuitenkaan saisi alkaa muuttaa helpommaksi ja siten loiton-tua alkuperäisestä ihantees- >>

ta. Mieluummin kasvat-
tajien pitäisi etsiä poten-
tiaaliset kodit rodunomaisen
luonteisille koirille tai vaih-
toehtoisesti olla teettämättä
pentuja. Puhtaita seurakoi-
ria ja vähemmän haukkuvia
rotuja löytyy ennestään pil-
vin pimein, eikä islanninlam-
maskoirasta tarvitse alkaa ja-
lostaa särmätöntä perusseu-
rakoiraa.

Salomaa muistuttaa, että
muotiroduksi tuleminen olisi
kohtalokas isku rodulle.

– Populaatio on niin pie-
ni, ettei se kestäisi määrän li-
säämistä laadun kärsimättä,
hän toteaa.

Luonnetesti on islannin-
lammaskoirilla osa muoto-
valionarvoa. Kolmen näytte-
lysertin lisäksi koiran täytyy
selvittää luonnetesti hyväk-
sytysti, jotta siitä tulee valio.
– Luonnetestaaminen todel-
la toimii tällä rodulla, Mer-
ja Korhonen kiittelee. – Em-
me voi sulkea silmiämme
siltä, että rodussa on hyvin
herkkiä ja pehmeitä narttu-
ja. Luonnetestin avulla voim-
me suorittaa jalostusvalintaa
niin, etteivät samat virheet
toistu uroksella. Ilman laajaa
testaamista luonne olisi liian
helppo sivuuttaa jalostusva-
linnoista, eikä se olisi rodul-
le hyväksi.

Jahtaustaipumusta esiintyy

Islanninlammaskoirasta haa-
veilevan on syytä huomioda,
että issikka on usein kiinnos-
tunut muista eläimistä.

– Lähes kaikissa koirakir-
joissa mainitaan, ettei islän-
ninlammaskoirilla ole met-
sästysviettä, Minna Turu-
nen kertoo. – Pennunkyselijät
ovat tulkinneet tämän niin,
että islantilainen ei välittäisi
oravista, linnuista ja ru-
sakoista. Oman kokemuksen
perusteella islantilaiset kui-
tenkin ovat kiinnostuneita
etenkin linnuista. Kuuluuhan
rodun alkuperäiseen tehtä-
vään karkottaa haaskalinnut
vastasyntyneen karitsan luo-
ta. Eli islanninlammaskoiral-
la on metsästysviettä siinä
määrin, että se jahtaa ja hä-
tistelee eläimiä. Halu ei vain
ole yhtä raju kuin esimerkik-
si suomenpystykorvalla.

- Kun ymmärtää islanninlammaskoiran moninai- set luonteenpiir- teet, on helpom- pi kasvattaa koi- rastaan koko per- heen kaveri tai miellyttävä har- rastuskumppani.

Islantilaisten jahdattavik-
si ovat päätyneet myös autot,
pyöräilijät ja lenkkeilijät.

– Ongelmakäytös koros-
tuu etenkin, jos koira on tur-
hautunut eikä sillä ole riit-
tävästi tekemistä. Varhainen
puuttuminen ja jahtausmah-
dollisuuksien huolellinen es-
täminen on tärkeää, jotta
ikävät tavat karsiutuisivat,
Alina Niskanen toteaa.

Kirsi Honkala pitää islän-
ninlammaskoiraansa vapaa-
na ainoastaan paikoissa, jois-
sa ei ole liikennettä.

– Kun koirani takaa-ajo-
vietti yltyy, se ryntää kiih-
koissaan niin oravien kuin
moottorikelkkojenkin pe-
rään. Tätä tapaa ei ole help-
po kitkeä pois, sillä koira on
luonteeltaan varsin kova,
Honkala mietiskelee. – Tie-
dän, että islanninlammaskoi-
rien yleisin kuolinsyy on au-
ton alle jääminen, siksi suh-
taudun ongelmaan vakavasti.

Kaksi islanninlammaskoi-
raa tokon erikoisvoittaja-
luokkaan kouluttanut Anne
Ahonen pitää koiriaan lähes
aina kytkemättöminä. – Va-
paus vaatii toki vastuuta. Se
myös edellyttää, että koiralle
on annettu niin hyvä perus-
koulutus, ettei se lähde ohi
kiitävien asioiden perään.

– Islanninlammaskoira
haluaa olla lähellä omis-
tajaansa, joten koulutuk-
sen avulla sen kyllä saa tule-
maan luokse eri tilanteissa.
Omat koirani eivät ole kos-
kaan karanneet luotani, Aho-
nen vakuuttaa. – Toinen on
kyllä lähtenyt livohkaan hoi-
topaikasta peräti kahdesti,
mutta vain tullakseen kotiin.

Islanninlammaskoiris-
sa on jonkin verran omista-
jiinsa ylikiintyneitä yksilöi-
tä. – Eroahdistus on rodul-
la verrattain yleistä, Tiina Hy-
vönen kertoo. – Islanninlam-
maskoira pitäisi jo pennus-
ta lähtien totuttaa jäämään
kotiin rauhallisesti, ettei se
jäisi ikävöimään ja haukku-
maan omistajan perään. Jot-
kut heittävät koirilleen läh-
tötilanteessa makupaloja et-
sittäväksi, toiset antavat ak-
tivistilelun. Eräät ovat pää-
tyneet kokeilemaan feromoni-
adaptoreita, joiden vapaut-
taman kemikaalin uskotaan
tyynnyttävän koiran mieli-
alaa.

Usein äänessä

Islantilainen on äänessä mie-
lällään ja usein. – Haukkumi-
nen on islantilaisten rotuo-
minaisuus, Sanna Salomaa
toteaa. – Jotkut ovat hiljai-
sempia, ja kasvatuskin vai-
kuttaa haukkumisen mää-
rään, mutta tosiasia on, et-
tä rodulla on haukkuminen
verissä.

– Islantilaisen kuuluu
haukkua työskennellessään
ja äänellään ilmoittaa myös
saapuvista vieraista, Alina
Niskanen kertoo. – Sen sijaan
jatkuva tyhjän haukkuminen
ei ole toivottavaa, mutta ja-
lostusmateriaalin vähyden
vuoksi siihen ei oikein voida
tehokkaasti puuttua.

Merja Korhosen mukaan
haukkuminen kulkee jonkin
verran voimakkaampana tie-
tyissä suvuissa. – Yleisesti ot-
taen islantilainen ei ole mi-

kään räksyttävä, mutta jotkut
yksilöt kyllä löytävät turhan
helposti syyn haukkumiselle.

Vaikka islanninlammaskoi-
ra vahtii kotiaan haukku-
en, se ei kuitenkaan sanan-
mukaisesti vartioi. – Haukus-
ta huolimatta issikka ottaa
vieraat vastaan häntä hei-
luen ja lähtisi varmaan var-
kaan mukaan, jos sitä vain
pyydetäisiin, kennel Aitio-
rannan Tiina Kankkunen
naurahtaa.

Anne Ahonen sanoo, että
muutoin kirjavassa joukos-
sa ihmisystävällisyys on mil-
tei kaikkia islantilaisia yhdis-
tävä luonteenpiirre. – Naama
hymyssä ja helikopterihän-
tä propellina pyörien islanti-
lainen ottaa vastaan niin ys-
tävät kuin kylänmiehet, Aho-
nen kiittelee rodun luonnet-
ta.

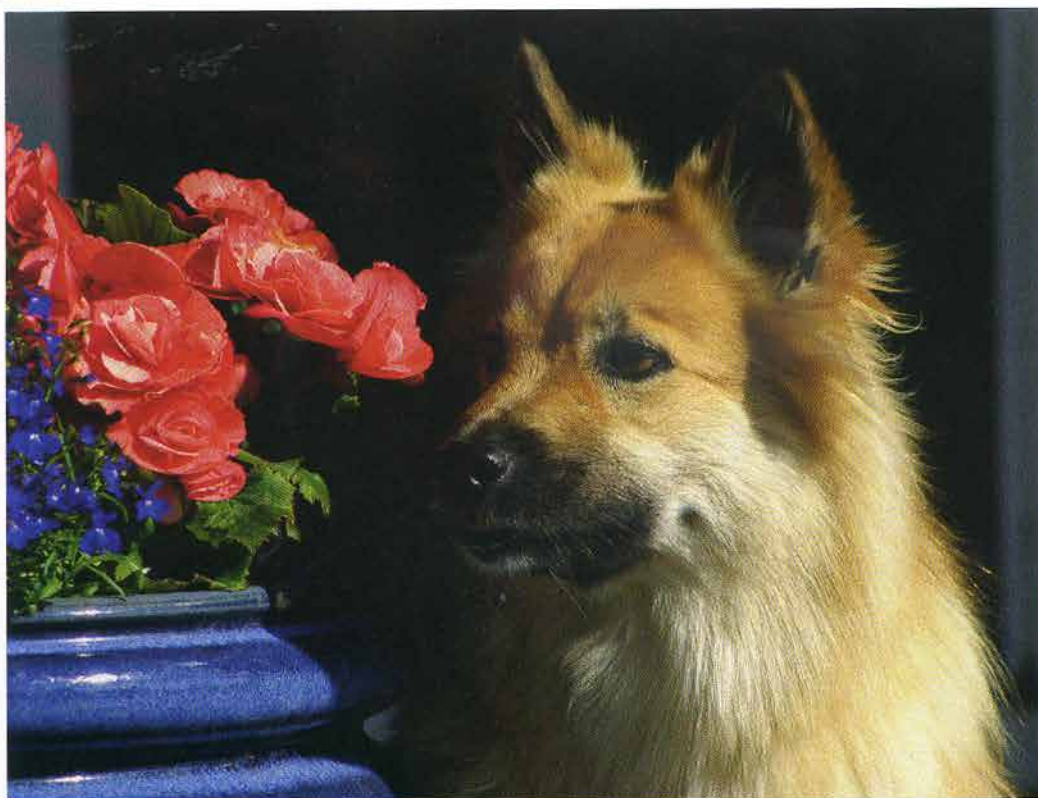
Issikka tarvitsee aktiivisen omistajan

Tiina Kankkunen sanoo, et-
tä islanninlammaskoira voi
suositella hyvin erilaisille
koiranhankkijoille. – Vain jos
vaatimuksena on, että koira
on hiljainen ja näkymätön eli
käytännössä se asuu vaiti ul-
kotarhassa, niin silloin rotu
on totaalisesti väärä.

Tiina Hyvönen korostaa,
että islanninlammaskoira
kaipaa aktiivista emäntää tai
isäntää. – Kotiväellä täytyy
olla viitseliäisyyttä järjestää
koiralleen toimintaa ja virik-
keitä, vaikkapa paimennusta,
lulujen tai namiensointia,
metsässä kivien ja kantojen
yli hyppelyä, perheenjäsen-

**Islanninlammaskoira on korkeuttaan pitempi, pienenhkö pystykor-
va, joka on joko pitkä- tai lyhytkarvainen.**

Islanninlammaskoiria lienee koko maailmassa viitisen tuhatta. Suomessa rotu on hiljalleen yleistynyt viimeisten kymmenen vuoden aikana, pentuja syntyy noin 40 vuodessa.

ten etsimistä tai mitä erilaisimpia temppuja. Pitkätkään aamu- ja iltalenkit eivät yksin riitä, vaan islanninlammaskoira tarvitsee myös ai-votyötä.

– Jos etsit sopeutuvaa seuralaista sohvalle tai jalkojesi juureen lojumaan, unohda koko rotu. Jos taas olet valmis perehtymään tapakasvatukseen ja tekemään töitä toimivan suhteen eteen, rotu voi olla sopiva valinta, Hyvönen kannustaa.

Anne Ahonen puolestaan kiteyttää suositellulistansa kolmen ein luetteloon: ei ääniherkille omistajille, ei siisteysintoilijoille eikä ihmiselle, joka ei osaa sanoa ei.

Sanna Salomaan mielestä islantilainen ei ole perfektionistin tai tosikon koira.

– Jos odotat koiraltasi täydellistä omistajan palvomista ja kontrolloitua hillit-tyä käytöstä, etsimäsi löy-tyy todennäköisimmin jos-tain muusta rodusta. Vaikka rotu soveltuu monipuoli-sesti harrastuskäyttöön, ei se välttämättä ole paras valinta nopeasti huipulle tähtäävälle ohjaajalle. Tottelevaisuus-kokeisiin lisähaasteita tulee rodun haukuherkkyydestä.

Etenkin agilityn maxiluokassa säkäkorkeus jää usein turhan pieneksi, eikä nopeus-kaan yllä kevyempien bordercollieiden tasolle, Salomaa toteaa.

– Kerrostalo ei välttämättä ole islanninlammaskoiralle sopiva asuinympäristö haukkumis- ja vahtiominaisuuksien vuoksi. En myöskään suosittele rotua, jos haaveissa on kasvattaa koirien lukumäärää voimakkaasti. Niin sosiaalisia nämä eivät ole, että kaikki taatusti eläisivät lopun elämänsä sulassa sovussa, Salomaa jatkaa.

– Meillä on käynyt useita ihmisiä tutustumassa rotuun, ja vaikuttaa siltä, että pienehkö koko, söpö ulkonäkö ja avoin luonne hämäävät ihmisiä. Islanninlammaskoira kun ei ole joka kodin koira. Rotua käytetään edelleen työkoirana, ja työkoiran ominaisuudet asettavat omat vaatimuksensa omistajalle.

Riitta Lumiluoto suosittelee issikkaa retkeilevälle, paljon luonnossa liikkuvälle ihmiselle ja harrastajalle, joka haluaa itselleen haasteellisemmän rodun kuin palveluskoirarodut keskimäärin ovat. Islanninlammaskoira

on Lumiluodon mukaan ihanteellinen kotikoira maalle, jossa koiralla on oma re-viiri. Tarhakoiraksi islanninlammaskoirasta ei silti ole.

– Issikka kärsii, jos se eristetään omista ihmisistä. Toinen koira ei korvaa ihmisen seuraa, Sanna Salomaa painottaa.

Islanninlammaskoira haluaa tavallisesti osallistua perheen arkeen. – Omat koirani ovat mukana kaikissa kodin toiminnaissa: pyykinpesussa, jääkaapin puhdistuksessa ja vuoteen sijaamisessa, Paula Ruotsalainen luettelee.

– Monet eläkeläiset ovat muuten saaneet hyvän kaverin islantilaisista, Merja Korhonen mainitsee. – Heillä on aikaa koiralleen ja seurallisen islantilainen nauttii sel-laisesta täysin rinnoin.

Haaveena paimennustesti

– Islannissa käytetään edelleen paimenkoiria, mutta bordercollie on pääosin syrjäyttänyt islantilaisen, Alina Niskanen kertoo. – Näiden kahden rodun työskentelytapa poikkeaa toisistaan niin paljon, että usein niitä olisi järkevää käyttää yhdes-

sä. Olen ahkera Islannin kävijä, mutta en ole onnistunut näkemään yhtään kokoamistilannetta, jossa molempien rotujen osaaminen olisi valjastettu palvelemaan yhteistä päämäärää.

– Monet lammasfarmarit ovat sitä mieltä, että islanninkoirat ovat hyviä seurakoiria, mutta eivät kovin hyviä työkoiria. Toiset vannovat ehdottomasti islantilaisen nimeen ja sanovat, että bordercollieilta jää äänettömän paimennuksen vuoksi osa lampaista vuorille. Islantilaisien kannattajat mainitsevat, että bordercollie täytyy aina kouluttaa, mutta islantilainen tietää luonnostaan mitä tehdä.

– Itse ajattelen, että jos islanninlammaskoiriin käytettäisiin puoletkin siitä koulutusajasta, joka panostetaan bordercollieen, islanninlammaskoirat voisivat toimia huomattavasti monipuolisempina paimenkoirina vielä nykypäivänä, Alina Niskanen uskoo.

Suomessa on käytetty noin kymmentä islantilaista jonkinasteisessa paimennuskäytössä. Tavallisimmin issikoilla on paimennettu maitokarjaa, mutta myös lampaita ja islanninhevosiä. Testausmielessä on koiria tutustutettu lisäksi poroihin ja vuohiin.

– Islantilainen paimentaa painostaen eläimiä haukulla, Niskanen kertoo. – Tarvittaessa koira voi tehostaa painetta näykkäimällä. Islantilainen on luonnostaan voimakkaammin ajava kuin ko-koava koira, eikä sillä ole luontaista vahvaa taipumusta kiertää laumaa kuten bordercollieella. Islantilainen ajaa eläimiä pois päin ihmisestä, ei niinkään kuljeta niitä ihmiselle.

– Ajotyyli on tässä mielessä samanlainen kuin lapalaisroduilla, Minna Turunen vertailee. – Islanninlammaskoirille ei ole vielä kehitetty omaa virallista paimennuskoetta. Tällä hetkellä kuitenkin käydään jo keskustelua mahdollisen paimennustestin muodosta. Islantilaisille haluttaisiin luoda stan- >>

➤ darditesti, jota voitaisiin käyttää muuallakin maailmassa paimennusominaisuuksien testaamiseksi.

Aika monet islantilaiset ovat päässeet Suomessa ko-keilemaan paimennusta lei-rien yhteydessä. Kiinnostus-ta paimennukseen tuntuu riittävän ja koiriltakin on löy-tynyt taipumuksia.

– Oma koirani Manni oli paimentamassa nauto-ja. Harjoitusaika venyi yli-pitkäksi, jolloin lehmät kyl-lästyivät ajattamiseen. Kun Mannin vuoro tuli, yksi tym-pääntynyt lehmä potkaisi si-tä ärsyyntyneenä. Koira len-si potkun voimasta suoras-taan kaaressa, Anne Ahonen kertoo.

– Manni ei ollut millänsä-kään. Se ampaisi välittömästi näykkäämään nautaa jalas-ta ja väisti uuden potkun no-pealla maahanmenolla. Täl-laisella määrätietoisuudel-la se sai naudat liikkeelle ja kunnioittamaan itseään.

Rovaniemellä pidetyn eri-koisnäyttelyn yhteydessä is-lanninlammaskoirat pääsi-vät puolestaan tutustumaan poroihin. Ahonen muistelee, kuinka alkuhankaluuksien jälkeen Hjalli-koira kävi ka-saamassa porot ja ajoi tokan kohti erotteluaitausta.

– Sitkeästi ja nopeasti se johdatti porot erotteluaitauk-seen ja meni sinne itsekin. Minä katselin ajoa ihaillen vierestä. Yhtäkkiä poromies kehotti minua kutsumaan äkkiä koirani pois, ettei sil-le käy huonosti pienessä ai-tauksessa. Huusin Hjallia, ja se tuli luokseni kiitolauk-kaa. Tämän jälkeen Hjallis-ta tarjottiin huomattavaa ra-hasummaa ja minä olin tie-tysti imarreltu. Ajatella, että he olisivat oikeasti halunneet ostaa koirani porotyöhön!

Harrastuskoirien määrä lisääntynyt

– Islantilainen ei ole koira-näyttelyissä mikään ryhmä-kehien kestotähti, Sanna Sa-lomaa toteaa. – Monet koi-rat ovat kuitenkin yltäneet hienoihin saavutuksiin ro-tukehässään niin kotimaas-sa kuin ulkomaillakin. Viime vuosina on rotuun valmis-

Issikan luonne ei ole yhtä helppo kuin koiran ilme on pehmeä. Koira voi olla melkoinen laumapyrkyri, joka yrittää parannella asemaansa perhelaumassa.

tunut useita kansainvälisiä muotovalioita. Vahvistettuja ”inttejä” ovat tähän mennen-sä Eyvinur Fra Bjarkarlundi, Fjalla-Freki, Rekikelin Met-te-Maarit, Tunturiketun Mis-ka, Tunturiketun Ralli, Tun-turiketun Roni, Tunturiketun Tryggur, Tuulenpuuskan Hjal-ti, Ulvdalens Misty ja Una.

– Yhtä tai kahta ehdoton-ta näyttelytähteä ei voi ni-metä, sillä kärki on leveä. Eri-koisnäyttelyssämme on aina voittanut eri koira, samoin islantilaisten vuoden näytte-lykoirakilpailussa, Salomaa kertoo.

– Yhdellä tavalla mitattu-na kansainvälisesti menesty-nein suomalainen islannin-lammaskoira on todennäköi-sesti Tunturiketun Misla, jo-ka saavutti Ruotsissa Tukhol-man kansainvälisessä koira-näyttelyssä RYP-5-sijoituk-sen, Riitta Lumiluoto kertoo

suomalaismenestyjän tähti-hetken.

Harrastuskoirien määrä on todella ilahduttavasti li-sääntynyt.

– Islannintuonti Fjalla-Freki on rotumme ensimmäi-nen tottelevaisuusvalio, li-säksi token erikoisvoittaja-luokassa kilpailee Tunturike-tun Manni. Voittajaluokassa ahkeria osallistujia ovat puolestaan Tunturiketun Hjal-li ja Tunturiketun Salkavalka. Kaikkiaan jo 29 islantilaista on osallistunut viralliseen to-koon. Määrä on varsin hyvä näin pienessä rodussa, San-na Salomaa iloitsee.

Agilityn kolmosluokas-sa kilpailevat menestykse-käästi muun muassa Milen-nas Rune, Rekikelin Mette-Marit, Saagelin Ästsaël, Sut-tenselkä Fylkir, Trita fra Gull Lyklinum ja Tuulenpuuskan Heimir. Uusia koirakoita on

kovaa vauhtia tulossa kil-pakentille. Agilityvalioita ei toistaiseksi rodussa ole, mut-ta joitakin nollavoittoja löy-tyy jo kolmosluokasta.

– Agilityssa suurin kan-sainvälinen huippuhetki oli ehdottomasti se, kun Luxem-burgissa islanninlammaskoira Sledge ohjaajanaan Ferdinand Effes voitti midien joukkuemaailmanmestaruu-den, Tuula Pessa kertoo.

Pk-koeoikeuksien puolesta jännitetään

Myös palvelus- ja pelastus-koiratoiminta kiinnostaa. Yh-teensä 11 islanninlammaskoira on läpäissyt palvelus-koirien käyttäytymiskokeen. – Pk-tuloksia on kahdella koi-ralla: hakukokeen ykkösluo-kan koulutustunnuksen on saavuttanut Tuulenpuuskan Gerthur ja jälkikokeen kak-kosluokan koulutustunnuk-

sen Saagelin Astsael, Tiina Hyvönen kertoo.

Huoli pk-oikeuksien säilymisestä on harrastajien keskuudessa suuri. Nämä kaksi koetulosta on saavutettu ennen Palveluskoiraliiton päätöstä, jonka mukaan kolmen vuoden aikana (1.1.2004–31.12.2006) kussakin rodussa tulee vähintään yhden koirakon saavuttaa koulutustunnus jostakin pk-lajista. Muuten koeoikeudet poistetaan.

– Koeoikeudet koetaan hyvin tärkeiksi rodulle, vaikka aktiivisten kilpailijoiden määrä on pieni. Paineet kasaantuvat kuluvaan koekauden lopussa muutaman harvan koirakon ylle, sillä oikeuksista ei millään tahdotaisi luopua, Hyvönen sanoo.

Hyvönen jatkaa, että keskustelupalstoilla on nousut huoli rodun soveltuvuudesta pk-lajeihin sen pienen koon vuoksi. – Koetaan, että maastossa ketterä ja kestävä islanninlammaskoira kyllä pärjää, mutta tottiksensa hyppynoudot metrisellä hyppesteellä ja jyrkällä A-esteellä voisivat tuottaa ongelmia joillekin yksilöille. Olen itse sitä mieltä, että jos koulutuksessa edetään huolellisesti askel kerrallaan, ei suuria ongelmia pitäisi ilmentyä. Fyysistä kokoa huomattavasti enemmän merkitsee koiran henkinen kantti, lähinnä työskentelyhalu. Sen ovat myös pk-kokeissa menestyneet pienikokoiset mudit osoittaneet.

Pelastuskoirapuolella yksi issikka on tähän mennessä saavuttanut virallisia tuloksia. Birnangur-nimisellä islanninlammaskoiralla on kilpailukirjassaan merkinnät PERA-B ja IPOR-A koulutussaavutuksista.

Terverakenteinen peruskoira

Ihannerakenteinen islantilainen on suorakaiteen muotoinen, kohtuullisesti kulmautunut ja hyvä ravaaja, Alina Niskanen kertoo. – Sillä on keskivahva luusto, keskikokoiset pystyt korvat ja tiiviisti selälle kiertyvä häntä. Islantilaisen ulkomuodos-

sa ei pitäisi olla mitään turhaa tai liioiteltua, vaan kaikki rakenteelliset ominaisuudet tulisi arvostella käytön ja toimivuuden kannalta. Valittavasti osa koirista on turhan niukasti kulmautuneita, joten liikkeet eivät aina ole niin maatavoittavia kuin tavoite olisi.

Sanna Salomaa näkee issikassa terverakenteisen peruskoiran. – Koska kyseessä on pihakoira, ei rakenteen kuulukaan olla puhtaasti paimenkoiramainen. Islanninlammaskoiralle ei siis haeta esimerkiksi korostuneen voimakkaita ja näyttäviä kulmauksia.

– Eturinta ei saisi olla edestä katsottuna liian leveä, koska koiran täytyy kyetä tekemään erittäin nopeita siivutteisväistöjä. Islantilaisen liikkeistä välittyvä vaikutelma suuressa kestäväyydestä. Se liikkuu niin sanotusti säästöliekillä eikä tuhlaa energiaansa liikkeiden tehokkuuteen ja näyttävyyteen, Salomaa havainnollistaa.

– Muihin hieman samankaltaisiin rotuihin verrattuna issikka on pienempi kuin suomenlapinkoira ja norjalaista buhundia puolestaan matalaraajaisempi ja elastisempi. Kaikkien näiden kolmen rodun ilmeet ovat aivan omanlaisensa. Islantilaisen tunnistaa erityisen sen nauravasta naamasta.

Islanninlammaskoira on rakenteeltaan ketterä. – Se hallitsee taitavasti liikkeen ja on erinomainen kiipeilijä. Jos issikka lähtee valumaan pystysuoralta kalliolta alaspäin, se vain levittää raajansa ja antaa liikkeen viädä, kroppa lähellä kalliota. Tähän tarvitaan rodulle ominaisia huomattavan liikkuvia niveliä ja myös mielellään ylimääräisiä varpaita, kuten lunnikoirilla. Takaraajoissa varpaita saisi olla mielellään kuusi, joillain yksilöillä eturaajoissakin on kuusi varpasta, Anne Ahonen kertoo.

Islanninlammaskoiria on monen värisiä. Päävärin tulee kuitenkin olla vallitseva. Erilaiset punaiset eli soopelit ovat yleisimpiä. Niillä on tyypillisesti valkoisia merk-

kejä tassuissa, rinnassa, kauluksessa sekä piirtona päässä. Kuonossa voi olla musta maski, mutta se ei ole välttämätön. Soopelin lisäksi rodusta löytyy erisävyisiä riistoja, maksanruskeita ja sinisiä. Sinisyyden aiheuttama laimennusgeeni on toistaiseksi osunut vain mustamaskisiin punaisiin koiriin, jolloin maski ja kirsu ovat laimentuneet hopean värisiksi ja muu koira on haalentuneen kermatoffeen värinen. Sinisyys on monilla pitkäkarvaisilla roduilla aivan harmiton väri, mutta lyhytkarvaiset siniset voivat sen sijaan sairastua ns. sinisen koiran syndroomaan, joka saattaa aiheuttaa erilaisia vakavia iho-oireita.

Manteli- eli satulavärisiä koiria on muutamia, vaikkei rotumääritelmä väriä sallikaan. Värivirheelliseksi luokitellaan myös musta ilman ruskeita tan-merkkejä. Tätä väriä esiintyy aina silloin tällöin etenkin hollantilaisissa linjoissa. – Pienen populaation vuoksi olisi kuitenkin naurettavaa karsia koiria jalostuksesta pois pelkän värin vuoksi, Salomaa painottaa.

Lyhytkarvainen samanarvoinen pitempikarvaisen rinnalla

Turkin pituus vaihtelee lyhyestä puolipitkän kautta pitkään. – Valittaen täytyy todeta, että karvanlaatu on monilla pitkäkarvaisilla ja osalla keskipitkäkarvaisista liian pehmeä ja pumpulinen, Alina Niskanen huomauttaa. – Monet tuntuvat pitävän pitkäkarvaisia issikoita kauniimpina, mutta muutamit kasvattajat ja harrastajat suosivat lyhyttä karvaa.

– Ihannerakenteinen islantilainen on suorakaiteen muotoinen, kohtuullisesti kulmautunut ja hyvä ravaaja, Alina Niskanen kertoo.

– Aiemmin näyttelyissä

jotkut tuomarit eivät tunnustelleet pitkäkarvaisten koirien rakennetta karvan alta. Tällöin lyhytkarvaiset, joiden rakenteen saattoi hahmottaa ilman tunnustelusta, saivat huonoja arvosteluja eivätkä pärjänneet pitkäkarvaisille. Onneksi nykyään epäsuhtaa näkyy kehissä harvemmin, Niskanen huokaa.

Riitta Lumiluoto kertoo lyhyen ja puolipitkän karvan olevan omistajalle helpoin ja säänsääntöisin vaihtoehto. – Välttääkseen pitkiä pehmeitä turkkeja kasvattajat suosivat tätä nykyä jalostusvalinnoissaan nimenomaan pitkän ja lyhyen karvan yhdistämistä.

Islanninlammaskoira on tyyppin vaihtelevuuden vuoksi haasteellinen arvosteltava.

– Kerran eräs tuomari sijoitti koirani rotunsa parhaaksi. Vajaa kolme kuukautta myöhemmin sama tuomari kertoi, että koira on selvästi buhund, ja antoi sinisen nauhan. Kyse oli lähes kaksi-vuotiaasta koirasta, joten rotutyypin täydellinen vaihdos ei kai olisi fyysisesti mahdollinen tuossa ajassa, toteaa Paula Ruotsalainen.

– Näyttelyharrastuksen kannalta lähihistorian suurin muutos koettiin vuonna 2004, kun voimaan tuli vaatimus hyväksytystä luonnetestistä muotovalion arvon saamiseksi. Jalostuksen kannalta muutos oli positiivinen, mutta se harmitti tietysti joidenkin näyttelyissä menestyneiden, luonnetestissä hylättyjen koirien omistajia, Ruotsalainen jatkaa.

Terveystä tutkitaan kattavasti

Islanninlammaskoira on suhteellisen perusterve ro-
tu. Tosin se ei ole täysin vapaa perinnöllisistä sairauksista, kuten ei mikään muukaan rotu.

– Rodun lonkkavika prosentti on melko korkea, 179 kuvastusta koirasta 31,8 prosentilla on C- tai D-lonkat. E-lonkkaisia ei Suomessa kuvatuissa ole tullut ilmi, Alina Niskanen tietää. >>

➤ – Kyynärnivelkuva-
tuista 89 yksilöstä kah-
della on 1-asteen löydös,
muilla terveet nollat. Polvi-
tutkituista issikoista neljän
polvet ovat vika-asteeltaan 1-
asteiset ja yhden 2-asteiset,
muut terveitä nollia.

Perinnöllistä harmaa-
kaihia on tavattu jonkin ver-
ran eri maissa. – HC on islan-
ninkoiran yleisin silmäsairaus.
Useimmiten se todetaan
jo nuorelta koiralta. Onnek-
si Suomessa ei kaihitapauksia
ole toistaiseksi löytynyt.
Distichiasista eli ylimääräi-
siä silmänpintaa hankaavia
ripsiä on maailmassa todet-
tu parillakymmenellä koiral-
la. Yksi näistä löydöksistä on
Suomesta. Suomesta on löy-
tynyt myös yksi silmän verk-
kokalvon kehityshäiriö eli
RD-muutos, Alina Niskanen
kertoo.

– Silmäsauroksien kar-
toittamisen esteeksi on
noussut rodun valttamaa
Tanska, jossa tarkastuksia
suoritetaan vähäisesti ver-
rattuna rekisteröintimääriin,
Niskanen harmittelee.

– Perinnöllistä sydänvi-
kaa dilatoivaa kardiomyopa-
tiaa on issikoilla diagnosoi-
tu varmuudella kaksi tapausta,
Niskanen kertoo. – Perinnöl-
listä munuaisvikaa on tavat-
tu lähinnä Tanskassa, vaikka
kaksi tapausta on tullut ilmi
Suomessakin. Muista mais-
ta ei tällä hetkellä ole var-
maa tietoa. Perinnöllinen kil-
pirauhasen vajaatoiminta on
vaivannut muutamaa islan-
tilaista ja hollantilaista yk-
silöä. Koiran itsensä kannal-
ta todennäköisesti vakavim-
mat ongelmat ovat nimen-
omaan munuaisvika, johon
koira kuolee 2–8 kuukau-
den iässä ja dilatoiva kardio-
myopatia, joka saattaa johtaa
koiran äkkikuolemaan missä
iässä tahansa. Onneksi nämä
vakavimmat sairaudet ovat
harvinaisia.

Joitakin allergiatapauksia
ja kivesvikoja on tullut esiin.
Hammaspuutoksia esiintyy
myös jonkin verran, lähinnä
P1-hampaiden puutoksia.

Islanninlammaskoira on
ollut 1.1.2002 lähtien muka-
na Kennelliiton PEVISA:ssa
eli perinnöllisten vikojen ja

sairauksien vastustamisoh-
jelmassa. Ohjelman mukaan
vanhempien lonkat ja silmät
täytyy tarkistaa ennen pen-
tueen rekisteröintiä.

– Varsinaista rekisteröin-
tirajoitetta ei ole, ainostaan
tutkimusvelvoite, Niskanen
kertoo. – Tosin yhdistys pyrkii
ohjaamaan jalostusta niin,
että pentuvälitykseen ei ote-
ta D–E-lonkkaisten, silmäsa-
iraiden, sydänsairaiden, pol-
vivikaisten eikä kyynärnivel-
sairaiden (asteet 2–3) koirien
pentueita. Myöskään kilpi-
rauhaseen vajaatoimintaa tai
muuta perinnöllistä sairautta
sairastavan koiran pentuetta
ei hyväksytä välitykseen.

Islanninlammaskoira on suhteellisen perusterve rotu. Tosin se ei ole täysin vapaa perinnöllisistä sairauksista, kuten ei mikään muukaan rotu.

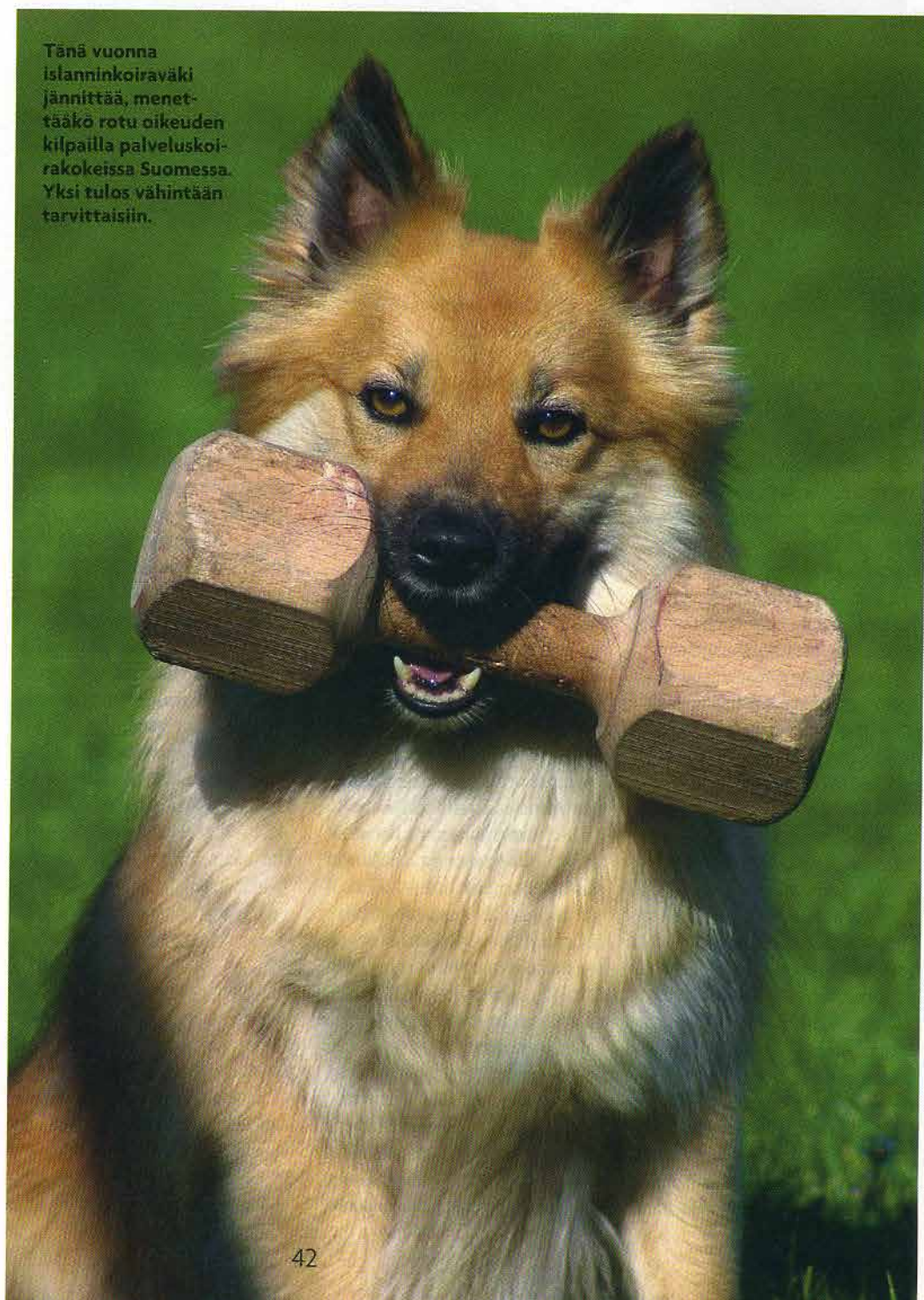
Hoivavietti hyvin säilynyt

Pentueisiin syntyy keskimää-
rin 4–5 pentua. Tiinehtyvyys-

ongelmia esiintyy vähän, as-
tumisongelmia sen sijaan
enemmän. – Lähinnä astu-
tuksissa syntyy vaikeuksia,
koska urokset pääsevät astu-
maan vain harvoin, eikä ko-
kematon vanhapoika välttä-
mättä osaa teknistä suoritus-
ta kuten konkari. Suurin osa
astutuksista sujuu kuitenkin
hyvin, Riitta Lumiluoto sel-
vittää.

– Synnytysongelmia on
viime vuosina ilmennyt jon-
kin verran. Polttojen kesken
loppuminen tai osittainen
polttoheikkous, kalkinpuutos
ja suurikokoiset pennut ovat
tuottaneet kasvattajille har-
maita hiuksia. Hoivavietti on

Tänä vuonna
islanninkoiraväki
jännittää, menet-
tääkö rotu oikeuden
kilpailla palveluskoirakokeissa Suomessa.
Yksi tulos vähintään
tarvittaisiin.

rodussa hyvin säilynyt. Narttu pitää pennuistaan lähes poikkeuksetta erinomaista huolta, Alina Niskanen kehuu.

– Viime vuosina terveysasioihin on alettu kiinnittää aiempaa enemmän huomiota. Tutkimusten lisääntymisestä johtuen myös vikoja on tullut enemmän esiin, Sanna Salomaa myöntää. – Pienen populaation vuoksi löytyneiden sairauksien vastustaminen tulee olemaan vaikeaa, sillä pienestä kannasta tuskin löytyy erillisiä, sairauksista vapaita sukuja.

– On valitettavaa, että ulkomailla islantilaisien terveyttä ei tutkita läheskään niin määrin kuin Suomessa. Esimerkiksi polvitutkimuksia tehdään säännöllisesti vain Suomessa, joten ongelman todellinen laajuus ja vakavuus eivät selviä. Ulkomaila vakavistakin sairauksista on saatettu vaieta, ja koiria on ”kuopattu” kaikessa hiljaisuudessa, Salomaa paheksuu.

– Pieni populaatio tietysti aiheuttaa haasteita jalostusvalintoihin, mutta pidän silti epärealistisena joidenkin harastajien mielessä siintäviä erittäin negatiivisia tulevaisuudennäkymiä. Rotu on tarkoituksellisesti säilytetty monimuotoisena ja alkukantaisena. Ongelmia toki on, mutta onko niitä kuitenkaan samassa määrin kuin roduissa, jotka on jalostettu ulkomuodoltaan todella rankasti tiettyyn muottiin, Paula Ruotsalainen kysyy.

Kleptomaaneja ja ahmatteja

Vilkkaat ja ihmisiinsä syvästi kiintyvät islanninlammaskoirat tarjoavat omistajilleen monenlaisia hauskuuksia. Seuraavassa issikkaharrastajat kertovat sattumuksistaan koiriensa kanssa.

– Manni on elämäni koira. Se on vilkas ja eläväinen vielä yhdeksän vuoden iässä. Viime kesänä eräs tokotomari sanoi koirasta tulevan ihan hyvä, kunhan se saa ikää ja malttia lisää. Itse taas pelkään, että se kuolee ennen tätä suurta päivää, Anne Ahonen naurahtaa.

– Manni osaa ryömiä ja laskea mäkeä kuin saukko. Kerran eräs vastaantulija kysyi, että onko koirallani jalka poikki, kun se oli ryöminyt kolmatta korttelinväliä nousematta kertaakaan jaloilleen. Selitä siinä nyt sitten perusteluja koiran omaperäiselle huvitteluntarpeelle!

– En varmaan tule samaan toista koiraa, joka olisi yhtä kiintynyt minuun kuin toinen koirani Hjalli, Ahonen sanoo. – Jos se saisi valita, se viettäisi koko päivän alle kahden metrin säteellä minusta. Jos ääneni on flunssan takia painuksissa, Hjalli luulee minun olevan surullinen, ja se haluaa nuolla naamaa lohdutukseksi.

Paula Ruotsalaisen islanninlammaskoira Roni oli kolmen kuukauden iässä kuin pieni punainen kettu. – Hevosnäyttelyssä 5-vuotias tyttö tuli kysymään minulta, mistä olemme saaneet ketunpennun. Vastasin, että se ei ole kettu vaan islanninlammaskoira. Tyttö oli hetken hiljaa ja laukaisi sitten ilmoille päättelynsä lopputuloksen: ”Ai, se syö lampaita!”

– Islantilaiset ovat tavallisesti ahneita koiria, Alina Niskanen toteaa. – Saga-narttuni saataville ei ole koskaan voinut jättää ruokaa ilman valvontaa. Herkut häviävät jopa keittiön pöydältä, nuorempana se söi esimerkiksi kokonaisen joulukinkun.

– Sterilisaatioleikkaus ei suinkaan vähentänyt Sagan ruokahalua. Erityisesti vieraiden aikaan meillä voi nähdä uskottavan teatteriesityksen. Ensin Saga menee ruokakupin viereen ja haukastelee muutaman kerran, sitten se käy kupin viereen maakaamaan ja valittaa. Lopulta kuppi on etujalkojen välissä, pää kupissa ja sieltä kuuluu vain nälkään kuolemaisillaan olevan koiraraukan vaikkerrusta.

– Vanhimmalla islantilaisellani Skutilla on erittäin hyvät unenlahjat, Minna Turunen kertoo. – Se nukkuu sikeästi ja näkee vauhdikkaita unia. Niiden aikana se haukastelee ja sätkytte-

PRO PLAN

Suojaa samalla kun ravitsee

www.proplan.fi

lee jaloillaan villisti. Usein se lopulta herää omaan haukkumiseensa ja tekee sitten tarkastuskierroksen muiden koiriemme luona, herättää ne ja menee itse tyynesti takaisin nukkumaan. Kerran se heräsi omaan haukkuunsa ja ryntäsi kiukkuisena ulko-ovelle. Se kai teki unessa itse itselleen ilmoituksen murtovarkaista? Tämän enempää ei fakta ja fiktio voi kai sekoittaa, Minna toteaa.

– Vuosia sitten nyt jo edesmenneen lemmikkikäärmeeni oli päässyt työpäivän aikana karkuun, kertoo Kati Jääskeläinen. – Kun tulin kotiin, ihmettelin omituisesti käyttäytyvää koiraani. Se juoksi luokseni ja sitten olohuoneen perimmäiseen nurkkaan, uudestaan ja uudestaan. Aikani ihmeteltyäni huomasin terraarion kannen liikkuneen paikaltaan ja siitä ymmärsin käärmeen karanneen. Koiran osoittamasta nurkasta karkulainen löytyi helposti.

– Tämä samainen Jaki-koira kantoi kerran vapaana juoksevan kesyrotan häkin oven eteen ja tuuppasi sen kuonollaan sisälle. Liekö paimenkoiran alku ollut sitä mieltä, että paimennettavat pysykööt lestissään?

Sanna Salomaa Halti-koira on parantumaton kleptomaani. – Se varastelee liikaisia sukkia, karkkipapereita, kyniä ja muita pieniä esineitä ja kerää nämä aarteet sängyn alle. Muilla kahdella koirallamme ei ole sen mielestä mitään asiaa aarrekammioon. Näpistely on sii-

tä selvästi hauskaa, sillä naaman virneestä näkee, milloin se on jemmannot jotain tai suunnittelee ryöstöretkeä.

– Halti rakastaa kottikäräjäjelua. Aina kun olemme pihatöissä ja kärry on tyhjennetty, koira pomppaa kärryihin eikä nosta peppuansa ennen kuin sitä on hetki ajelutettu, Sanna nauraa.

Islantilaisen suuri kiintyminen omaan ihmiseen – sitä tuottaa joskus vaaratilanteita.

– Lähdin kerran mökiltä autolla hakemaan miesväkeämme kalareissulta noin puolen tunnin ajomatkan päästä. Jätin koirat sisälle ja lähdin matkaan. Kun tunnin kuluttua palasimme pihaan, auton viereen singahti metsästä likomärkä lida-narttu, Marianne Trogen kertoo.

– Mökin ovi oli lukossa, eikä muita ovia ollut. Mistä koira oli oikein päässyt ulos? Huomasimme, että makuuparven ikkuna oli auki ja repaleinen hytysverkko lepatuudessa. Pudotusta oli yli neljä metriä! Lida oli hypännyt maahan, juossut metsän halki auton perään ja takaisin kuullessaan auton palaavan. Se oli kuumissaan ja läähätti valtavasti.

– Pelkäsin että putoaminen noin korkealta olisi aiheuttanut lidalle sisäisiä vaurioita. Huoli oli onneksi turha, sillä heti seuraavana aamusta se otti vetolelunsa ja alkoi paistaa sitä innoissaan. Selvisimme onneksi vain säikähdyksellä!